

עין משפט
גון מצוה

צ:

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

רשי

מסורת הש"ס

ובכתיבתה עלה דהויא נכ"ד. ולענין שאלה קיימא לן כרז פפי דלמך מחלוקת בהפריה אבל בשאלה דברי הכל אין חסם ממיר אל"כ חל הנדר והכי פסקי רבנא דאמריה זכרונה לברכה כותיה למומרא. ואיכא מ"ד דלפי הכי האומר קונם על דבר פלוני לאחר שלשים יום חל הנדר מיקרי וחסם ממיר דלא פליגי ר' נתן ורבנן אלף צוולה נדרו בשם שאפשר שלא יחול הנדר לעולם אבל חולה נדרו בימים כיון שסוף איסורו לחול אע"פ שלא חל דרין חסם ממיר ואיכא מ"ד דלפילו נכ"ד ב"ב כיון שמשל מקום עדיין אינו נאסר אין חסם ממיר וסבירא קמא מריצא לי טפי: **מתני'** בראשונה היו אומרים שלש נשים יולאות ועולות כוכבה. מוקמינן לה בגמרא (א) כשאלה כהן כל באשת ישראל אי בלאון מי את לה כתובה ואי באונם אמאי יולאה דהא לא מתקרא על בעלה אלא לאו באשת כהן באונם דנאי לאסירא ליה אשת לה כתובה דמילא למימר ליה אלא הא קאיימנא וגבירא הוא דנקתמפה שדו שקדושת כהונתו גרמה לו שמתא אסורה לו דהא אונם בישראל משרא שרי הליכך מולו גרם ומשום הכי יש לה כתובה: **השמים בניו לבינך**. מוכח גמ' (ב) דכי קאמר לה שאין שכנת ראויה להוליד ומתוקמא כהנא מתמת טעמי דלמרה בעינא חוטרה לירא ומרא לקבוצה הא לאו הכי אין נדרה כלום דלמרי' לה זילי לא מפקדת כדלמרי' כפ' אע"פ (בבבב) סד. יבמות ס"ה: (ג) וע"פ דלמרינן בהגדה (ט) שאברהם לו שרה אמנו לאברהם השמים בניו ובינך שנאמר ישפט השם בניו ובינך" דלמא היינו שאול מרחיק ממנה לעמרי כגון שרה שמתה טוענת לגמרי אברהם שריקה

גליון הש"ס

גמ' רב ששה איסרי אביילת עין טוטה דלמרי' עליה ומומיה ברח"ל דיה השמים בניו לבינך וכו' ואינו ראוי להלידה עין נדה דף מג ע"א מריה כהנאיה דלמרי':

מורש רשי

מזוהר אבי לך. אשת כהן שמתה לבעלה נחמיה דלמרי' עליה ומומיה ברח"ל דיה השמים בניו לבינך וכו' ואינו ראוי להלידה עין נדה דף מג ע"א מריה כהנאיה דלמרי':

וכתיבה עלה דהויא נכ"ד. ולענין שאלה קיימא לן כרז פפי דלמך מחלוקת בהפריה אבל בשאלה דברי הכל אין חסם ממיר אל"כ חל הנדר והכי פסקי רבנא דאמריה זכרונה לברכה כותיה למומרא. ואיכא מ"ד דלפי הכי האומר קונם על דבר פלוני לאחר שלשים יום חל הנדר מיקרי וחסם ממיר דלא פליגי ר' נתן ורבנן אלף צוולה נדרו בשם שאפשר שלא יחול הנדר לעולם אבל חולה נדרו בימים כיון שסוף איסורו לחול אע"פ שלא חל דרין חסם ממיר ואיכא מ"ד דלפילו נכ"ד ב"ב כיון שמשל מקום עדיין אינו נאסר אין חסם ממיר וסבירא קמא מריצא לי טפי: **מתני'** בראשונה היו אומרים שלש נשים יולאות ועולות כוכבה. מוקמינן לה בגמרא (א) כשאלה כהן כל באשת ישראל אי בלאון מי את לה כתובה ואי באונם אמאי יולאה דהא לא מתקרא על בעלה אלא לאו באשת כהן באונם דנאי לאסירא ליה אשת לה כתובה דמילא למימר ליה אלא הא קאיימנא וגבירא הוא דנקתמפה שדו שקדושת כהונתו גרמה לו שמתא אסורה לו דהא אונם בישראל משרא שרי הליכך מולו גרם ומשום הכי יש לה כתובה: **השמים בניו לבינך**. מוכח גמ' (ב) דכי קאמר לה שאין שכנת ראויה להוליד ומתוקמא כהנא מתמת טעמי דלמרה בעינא חוטרה לירא ומרא לקבוצה הא לאו הכי אין נדרה כלום דלמרי' לה זילי לא מפקדת כדלמרי' כפ' אע"פ (בבבב) סד. יבמות ס"ה: (ג) וע"פ דלמרינן בהגדה (ט) שאברהם לו שרה אמנו לאברהם השמים בניו ובינך שנאמר ישפט השם בניו ובינך" דלמא היינו שאול מרחיק ממנה לעמרי כגון שרה שמתה טוענת לגמרי אברהם שריקה

למימרא דלא הוה ביה מעשה. כלומר דלא הוה נריך למיעבד האי דעבד רב אחא בר רב הונא (ו) מההוא גבירא דלמיה קמיה דרב חסדא: מי קא ידעס הי הראשון. דילמא האי דקאמר דנשאל על הראשון על ההוא דלא חל הנדר אף ששאל עליו קאמר: **נשאל על נדרו וכו'**. ואי אמרת דנשאל לחכם לדברי הכל אע"פ דלא חל הנדר הא מני דלא כרבי נתן ודלא כחכמים: **מתני'** יולאות. בעל כרחו של בעל: עמאם אני לך. נא עלי אדם אחד וטימאני לך וצאונם קאמר באשת כהן דצאונם נמי אסורה לו ולהכי נטולת כתובתה דלא פשעה דאי באשת ישראל אינה יולאה דלמרי' מותרת לו כדנפקא לן (מבבב) דף ט"ז: מוסיף לא נחמיה דאי בלאון מיקרי אפי' לישאל אסורה ואין לה כתובה דהא פשעה ובגמרא מפרש לה הכי: **השמים בניו לבינך**. שאינו מורשע דכרז זה אינו גלוי לבריות אלא לשמים: **יעשו דרך בקשה**. יבקשו הימנו שפטרנו בגט כרחו ואין מוכרחין אותו: **גמ'** מהו ששאל כפרופה. כיון דלא מפקינא לה מנייה כל כמה דלא אמו סהרי דלמרי נאנסה (ט): **דאפשר דאלנה חולין**. דהואיל דלפטר נקמתא לא ספינא לה מרומה: **שאלה שוליא לנו על נשים**. דאי אמרת לא תחלל בתרומה אמו למימר דנביה פסולין מן הכהונה דברי בני אונם נינהו שהרי נפקתן מן התרומה מתמת אונם: **ומודה רב שש דאי נפארמלה או נפגרשה**. דהשמש ליכא לנו דמימר אמרי השמש לאמר גירושין הוא דליתניסא: **אש כהן נאנסה**. עדים. וכו' מנייה: **אש כהן מוקמתא אלא באשת כהן שנאנסה** וכן למשנה ראשונה וכן למשנה אחרונה יש לה כתובה: גרשמי

הגהות הב"ח

(א) נמי מי קא ידעס הי הראשון: (ב) שם משום יב' חלקי: (ג) שם משום שלח חוליא עמי: (ד) שם דיה למימרא וכו' בהרואו גבירא: (ה) דיה מהו ששאל אפי' לישאל הפד' והאי כ' דיה שלא מולא והאי כ' דיה דלפטר והאי כ' דיה וימרה דרש שמת:

פירוש הרא"ש

פליגי ראשון אש החסם ראשון חנה אחת לאשמייען דשמי חרות נריך וישאל על אשה שצילא ויהי ראשון אחר כך ישאל על השני ויהי דמי למימרא דרבי נתן היא כדמשי כמיון: נשא ע"י גרוי ואיב' נשא ע"י גרוי. וע"פ דוקא קאמר על נדרו חלה משום דאי אפשר לו לשאל על הנדרות עד שיהיו: מתני' אפי' דאי נפארמלה או נפגרשה נאנסה כהן מיקרי נאנסה לבעלה כיוון ולא ספקיה כמותה והאמיתים חכמים לאסור עממה על בעלה וכן דילמא בגט טולת כתובתה דמפטר כתובתה נלמדו כשמתה לאחר תפיל מה שפלוני לבי: נשיא אפי' מן היהודים. שפירה הולא משום על כל ישראל עליה ואפי' דלמרינן פסקי רבנן ד' ע"א. היכא דנדרה אינה דילמא בלא כתובה היא נמה אשכח אפי' כיהי ש"י פירש ביבמות דף ק"ב. כיון שפירה הולא משום על כל ישראל עליה והיא אטומה היא כ' משאשמי לה וסברה כשמה לאשנה דלפילו דברש שמיני לבינה לא הי דאפשר שיגרשה:

מחמת הגר וירושלמי (פ"א ה"ג) נמי הכי משמע דלמרינן כמה דשמי רחיקתא מן ארעא כך ההיא אחת רחיקתא מבעלה אפשר דלשון השמים בניו לבינך כולל הכל הכל מוכח גמ' שפירשו שאינו יורה כחך וכי קאמר לה ליה השמים בניו לבינך הכי קאמר לה ליה יש ובינך דקושטא קאמינא דסבר זה אין יודע זו אלא השם: **נעולה אני מן היהודים**. שאסרה על עממה הולא משום כל היהודים וכו' דמוכח מילתא דמשמי קשה לה דלמרינן דמיא אשום הכי כופין אימו והוליא וליהן כתובה: **חורו לומר שאלה אלו וטונם עיניה באלת ומקלקלה על בעלה**. דשמת תלך למקום שסו מיריו בה ובגדה ונמשא: **פניו ראייה לבריה**. שנאנסה אלא הכי לא מתקרא אבעלה: **יעשו דרך בקשה**. מפורש בירושלמי (סג) וע"פ טעמה קמ"ל: **ואיכא למידק דלמרינן** כיון דמדינא דלמרה עממה איך לך מתקרא אבעלה כמשנה ראשונה משום שלא תהא נומנת עיניה באלת דלמרינן כיון דהא ק"ס מי שמריך דלמרינן אסירא שרו לה רבנן ומטעמי מילתא דלמרינן משום מגדר מילתא בקום עשה דגדר גדול גריו בה שלא תתן עיניה באלת להפקיע עממה מיד בעלה והרשות בידם לעשות כן כדלמרינן (דף ט"ז): **מגדר מילתא שאני**. והקשו על זה שאין ב"ד מתן לעקוב דבר מן המורה אלא כצד ואל תעשה לו נמי בקום עשה והוראת שעה בלבד כאליהו בה הכרמל אבל לדורות לא. ולדריב ב"ד קשיא לי דכי היכי דלמרינן בכמה דוכתי (גייטן ג' וס"ג) דכל דמקש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעיניהו רבנן לקדושי מנייה הי"ג הכל כל שאמרה לבעלה עממה אי אפקעיניהו רבנן לקדושי מעיקרא ועממא ששעשה שנאנסה פניה היה ומש"ה שריא לבעלה ואוכלת נמי בתרומה כדלמרינן גמ' אלא שלפי זה מנעור לומר דכי אמרי' הכי דוקא באומרת עממה איך לך ששאלתה ויכשר נבעלתי אבל באומרת עממה איך לך ששאלתה מתיאן או ממזור אינה מותרת לבעלה ואינו משמע. ואחרים תרזו דמשנה ראשונה לך דינא קתיי דמדינא דאי אין האשה לאמת לומר עממה איך לך להפקיע מבעלה שיהא משועבדת לו אלא משום דהא חל מילתא דממאה איך לך כפיפה אל תקיט במשנה ראשונה להאמיניהו דאי לאו דקושטא קאמר לה לא הוה מזולתה נפשה למימר הכי ומכי חזו רבנן בתראי דאיכא למיחש לשמא תהא נומנת עין באלת אוקמוה אדניא: **גמ'** מהו ששאל כפרופה. דילמא לבעלה הוא דלא מהימנא כדי שלא תתן עיניה באלת אבל בתרומה מהימנא: **שאלה להוליא לנו על נשים**. דכיון דחזו דלמרינן לה למיכל בתרומה סברי דכי אמרה עממה איך לך קושטא קאמר לה ומוליאן לנו על נשים: **אפשר דאלנה חולין**. דמימר אמרי תרומה הוא דלית לה: **השפא הוא דלמרינן**. אחר שנתארמלה אמיתא ועבעלה לפסול לה ופסולה לה התרומה: גבירא

תוספות

מיהו פירוש שאין הרוב יורה כחן אינה מהימנא משום דלמרי קים לה כיהיה כחן וימין הכי רבי אליעזר דהתם קאי פ"א כ"ב דמימין ונראה דהלכות כרז פפי דלמרי נבדל דיה אין חסם ממיר עד שיחול הנדר אבל בהפריה נראה דלמרי כרז פפי נתן ע"פ שאלה חל מן משמתי אש ארזא חל ארזא דמפר מיר קודם יבמות: בראשונה היו אומרים שלש נשים יולאות ועולות כוכבה ומומיה ברח"ל דיה השמים בניו לבינך וכו' ואינו ראוי להלידה עין נדה דף מג ע"א מריה כהנאיה דלמרי':

מיהו פירוש שאין הרוב יורה כחן אינה מהימנא משום דלמרי קים לה כיהיה כחן וימין הכי רבי אליעזר דהתם קאי פ"א כ"ב דמימין ונראה דהלכות כרז פפי דלמרי נבדל דיה אין חסם ממיר עד שיחול הנדר אבל בהפריה נראה דלמרי כרז פפי נתן ע"פ שאלה חל מן משמתי אש ארזא חל ארזא דמפר מיר קודם יבמות: בראשונה היו אומרים שלש נשים יולאות ועולות כוכבה ומומיה ברח"ל דיה השמים בניו לבינך וכו' ואינו ראוי להלידה עין נדה דף מג ע"א מריה כהנאיה דלמרי':

מיהו פירוש שאין הרוב יורה כחן אינה מהימנא משום דלמרי קים לה כיהיה כחן וימין הכי רבי אליעזר דהתם קאי פ"א כ"ב דמימין ונראה דהלכות כרז פפי דלמרי נבדל דיה אין חסם ממיר עד שיחול הנדר אבל בהפריה נראה דלמרי כרז פפי נתן ע"פ שאלה חל מן משמתי אש ארזא חל ארזא דמפר מיר קודם יבמות: בראשונה היו אומרים שלש נשים יולאות ועולות כוכבה ומומיה ברח"ל דיה השמים בניו לבינך וכו' ואינו ראוי להלידה עין נדה דף מג ע"א מריה כהנאיה דלמרי':

